

ЗУСТРІЧ ДЕСЯТА, ЮВІЛЕЙНА

Продовжились мистецькі зустрічі в Літературно-меморіальному музеї Юліуша Словацького. Тут була відкрита виставка робіт учасників Міжнародного фотографічного пленеру "Кременець — місто полікультурне", відбувся концерт фортепіанної музики, де прозвучали

романтичні польські й українські мелодії у виконання краківської піаністки Марії Баки-Вільчек. Представники львівської громадської організації "Центр розвитку української культури і самоорганізації" Лідія і Тарас Плахтії показали майстер-клас "Методологія безконфліктної роботи великих груп людей" і концертну програму "Відлуння Майдану" за участю випускників Львівської консерваторії ім.Миколи Лисенка. До програми мистецьких зустрічей увійшли авторські презентації. Свої твори представили польські письменники Ева Найвер і Кшиштоф Бурнат (Познань), Божена Птак (Гданськ), Кшиштоф і Кароліна Колтун (Краків), Бартоломей Лучак (Торунь), Маріуш Ольбромський (Перемішль), а також українські автори Олександр Гордон

(Львів), Євген Безкоровайний (Тернопіль), Теодозія Зарівна-Бурма (Київ). Завершили мистецькі зустрічі концертом художніх колективів Кременецького гуманітарно-педагогічного інституту ім.Тараса Шевченка, що відбувся в історичному інститутському залі ім.Гуго Коллонтая.

Окрему сторінку програми "Діалогу..." складала наукова конференція "Мистецтво українсько-польського пограниччя". Представники польської науки звернулися до питань розвитку скульптури у творчості львівських різьбярів (Уршуля Ольбромська, Перемишль), історії архітектури на наших теренах (Маріуш Копер, Люблін), розвитку музичного мистецтва на Волині (Марія Вжеш, Люблін). Українських фахівців зацікавили проблеми становлення на Волині і Галичині театрального (Майя Гарбузюк, Львів), музичного (Ірина Зінків, Львів), образотворчого (Ігор Дуда, Тернопіль) мистецтв, архітектури (Володимир Парацій, Бережани). Колекціонер із Теребовлі Василь Венгер запропонував виставку "Все про гроші", на якій демонстрував грошові знаки часів Юліуша Словацького. Директор Літературно-меморіального музею Юліуша Словацького Тамара Сеніна озвучила наукову розвідку "Перебування Тараса Шевченка на хуторі Вірля" і презентувала буклет "Тарас Шевченко: дорогами нашого краю" та літературне видання "Повернення в минуле. Фрагменти щоденника Юліуша Словацького в перекладі українською мовою".

Масштабною за формою і важливою за змістовим наповненням стала наукова конференція "Волинь і Галичина в літературі і мистецтві". Серед кількох десятків запропонованих тем особливу увагу привернули

"Вшанування 200-річчя Тараса Шевченка у Тернопільському обласному краєзнавчому музеї" (Степан Костюк, Тернопіль), "Волинь у перспективі геополітики і міфології"

(Ян Вольський, Жешув), "Волинь Юзефа Чеховіча" (Юзеф Ферт, Люблін), "Волинь Юзефа Лободовського" (Людмила Сирік, Люблін), "До питання витоків і розвитку українсько-польських кобзарських зв'язків" (Марія Євгенєва, Тернопіль), "Тарас Шевченко і Бережанська гімназія" (Микола Проців, Бережани), "Функції біблеїзмів в поезії Шевченка і Словацького" (Тетяна Михед, Київ), "Польськомовна Шевченкіана Богдана Лепкого" (Наталія Стрілець, Бережани), "Слов'янський клуб" у Кракові: українсько-польський діалог" (Надія Білик, Тернопіль). Вагомий внесок у розробку тематики конференції зробили представники

кременецької, зокрема інститутської, науки: Олена Гаськевич ("Вшанування пам'яті Тараса Шевченка у міжвоєнний період"), Оксана Зуб ("Ідеї соборності та державотворення у творчості Тараса Шевченка"), Олег Васишин ("Польський слід у творчості поета-політв'язня Івана Гнатюка"), Володимир Собчук ("Місто Кременець на зламі епох (кінець XVIII — перша третина XIX століття").

Учасникам "Діалогу..." були презентовані збірники матеріалів про підсумки попередніх етапів українсько-польського літературно-мистецького форуму: "Діалог двох культур" (VII і VIII щорічники).

Центральне місце ювілейного форуму зайняв Міжнародний симпозіум "Пророки у своїй Вітчизні: Тарас Шевченко та Юліуш Словацький", присвячений 200-річчю з Дня народження Тараса Шевченка і 205-й річниці з Дня народження Юліуша Словацького, який підготували науковці нашого інституту спільно з Інститутом літератури ім.Т.Г.Шевченка НАН України, Київським

національним університетом ім.Тараса Шевченка та Обласним літературно-меморіальним музеєм Юліуша Словацького в Кременці.

Ліна ВЕРЕСЕНЬ

«ДІАЛОГ...» ПОЗА ОФІЦІОЗОМ

ЕНЕРГІЯ СПІЛЬНОЇ МОЛИТВИ

Традиція — це те, що не тяжіє до змін. Ну що, здавалось би, може змінити офіційну процедуру вшанування матері Юліуша Словацького Саломеї Словацької-Беку під час щорічного "Діалогу двох культур"? Квіти, національні костюми, виголошення невеличких промов українськими та польськими учасниками зустрічі, читання поезій двома мовами — все це було гарно і як завжди.

Проте заключна молитва, ініціатором якої ще минулоріч виступила сестра Паула Ядвіга Войтацка з Лондона, цього разу прозвучала по-особливому зворушливо і сильно. Крім данини пам'яті та шани великому польському поету і його матері, крім глибокого усвідомлення єднання двох культур, українські представники відчували потужну духовну підтримку польського народу. Щире звертання до Бога виражалося словами різних мов — серця промовляли в унісон єдиною мовою Найвищої Любові. А між фразами вчувалося спільне бажання миру, спокою, свободи, дружби...

Під час подальшого спілкування польська гостя зізналася, що кожен день зі слізьми на очах дивиться новини про події в Україні, молившись за нас і переконує, що нізащо не можна втратити надію на Божу допомогу.

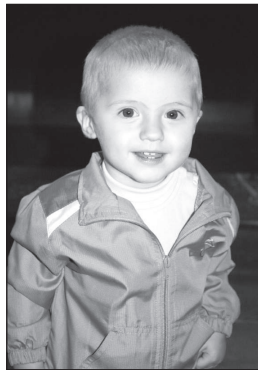
Сердечно вдячні Вам, сестро Пауло, і віримо, що енергія цієї спільної молитви зробить свою дивовижну справу.

НА ПЕРЕХРЕСТІ РЕАЛЬНОСТІ ТА ДИВА

Під час урочистого богослужіння у костелі св.Станіслава парафіян та учасників "Діалогу двох культур" вразив цікавий факт: у молитву раптом увірвався такий дзвінкий дитячий сміх, що мововолі всі обернулись і побачили хлопчика, котрий невимовно гуляв приміщенням храму. Він був досить маленький, щоб ходити без батьківського супроводу, проте в його погляді не було й краплини страху чи недовіри до людей. Звичайно, десь неподалік була його мама, та хлопчина підходив майже до кожного з присутніх, допитливо заглядав у вічі — і посміхався. Коли хтось намагався взяти його за руку, він просто робив крок назад і з тією ж сяючою посмішкою ніби не дозволяв цього робити.

Коли парафіяни і дехто з гостей, побожно ставши на коліна, зробили своєрідний коридор для причастя, дитя пройшло цим коридором, ніби той був підготовлений саме для нього. Всі дивувалися, посміхалися хлопчику у відповідь, фотографували його.

А коли раптом яскравий сонячний потік, падаючи з вікна, огорнув малюка посеред храму, а промені змішалися зі сміхом, раптом десь в глибині душі зродилося напівреальне осяяння: два століття тому тут було охрещено маленького Юліуша, разом із мамою він відвідував цей храм, тут робив свої перші несміливі кроки... Ці місця були досить дорогими для Словацького... А раптом душа поета обрала цього невинного хлопчика, щоб стати видимою і показати всім: він поряд, чує кожне слово — і не плаче, а саме сміється, чим вселяє надзвичайну надію на добрі зміни, на краще майбутнє обом народам...

ШЛЯХ ДО ПРОРОКА

Учасників і гостей ювілейного "Діалогу..." у своїй передосінній красі щиро вітало старовинне волинське містечко, яким більш як півтора століття тому був зачарований Великий Кобзар. Тоді поет прибув до Кременця з Почаєва, милувався красою та величчю Замкової гори, архітектурою храмів, цікавився народними піснями, легендами, слухав оповіді про героїчне минуле "крем'яного града" і легенди про його незламних мешканців. Особливе захоплення викликав у Шевченка знаменитий того часу Кременецький лицей, де працював його знайомий, професор С.М.Зенович...

У цей святковий день делегації українських і польських науковців та митців розпочали свою роботу саме від покладання квітів до пам'ятника Т.Г.Шевченку. Вони пройшли урочистою ходою по вулиці, що носить ім'я великого поета, вшановуючи його 200-літній ювілей.

...А він стояв у задумі в міському парку і мовчки дивився услід людям, які пройшли через його минуле, живуть і творять поряд з ним у сьогоденні та невпинно наближаються до свого Пророка в оспіване ним майбутнє рідної землі.

Те Кобзареве мовчання було надто гучним — і раптом почало заповнювати собою довколишній простір. Він був усюди: в дитячих вишиванках і квіткових композиціях, у мелодійному поетичному слові і глибоких філософських роздумах, у неповторних народних піснях і дивовижних малярських полотнах, у несподіваних наукових знахідках і щирих молитвах. Поет розмовляв устами ненародженого немовляти і хлопчика-пастуха, обділеної долею дівчини-сироти і козацького гетьмана, жінки-матері, яка проводжала сина у бій, і нинішнього юного воїна-майданівця... А поміж тих слів пульсувало незламне прагнення жити, любити і всі свої сили віддавати боротьбі за волю рідного народу, за свою Україну.

І головне у цій непростій і нелегкій боротьбі — відчувати розуміння і потужну підтримку. Цього прагнули наші великі поети-ювіляри, котрі об'єднуючою ланкою стали між українським і польським народами, між нашими нинішніми спільними радостями, тривогами і сподіваннями.

Фото Петра ДАНИЛЮКА